

Till Svenska Stövarklubbens lokalklubbar och anslutna rasföreningar

Svenska Stövarklubben har tillsammans med Svenska Älghundklubben och Svenska Dreverklubben lämnat följande underlag till SKK Jakthundkommité som gör ett gemensamt yttrande till departementet.

Svenska Stövarklubben överväger att lämna ett eget mera omfattande yttrande till berört departement. Beslut om detta tas så att yttrandet kan lämnas inom remisstiden.

Sammanfattning

ALLA PÅVERKAS AV DELBETÄNKANDET: KOMMUNER, SKOGSBRUK, GRUVNÄRING, ALLMÄNHET, FÖRENINGAR, INDUSTRI och TURISM

"Slutresultatet måste bli ett politiskt beslut och en ny lagstiftning som säkerställer alla intressens tillgång till området. I delbetänkandet saknas därtill hänsynstagande till det svenska friluftslivet och inte minst allemansrätten."

Svenska Jägareförbundet menar att staten inte ska behandla människor olika eller ge långtgående rättigheter till en yrkesgrupp på ett sätt som är till nackdel för den övriga befolkningen.

Förbundet anser inte att Renmarkskommitténs delbetänkande har beaktat och gett tilläggsdirektivet den tyngd som det var tänkt att få.

Ur regeringens tilläggsdirektiv kan man läsa:

"Utredningen måste landa i att politiken tar beslut om en ny lagstiftning som säkerställer att hänsyn tas till alla intressens tillgång till statens mark. Det gäller lokalbefolkningen, renskötelsen, idrottsrörelsen, gruvnäring, skogsnäring, jakt och fiske m fl."

Utredningen har i alldeles för hög grad riktat in sig på juridik och historia och inte sett de politiska möjligheterna som kunde gett stabilitet och förutsättningar för en långsiktig lösning och ett väl accepterat delbetänkande.

Slutresultatet måste bli ett politiskt beslut och en ny lagstiftning som säkerställer alla intressens tillgång till området. I delbetänkandet saknas därtill hänsynstagande till det svenska friluftslivet och inte minst allemansrätten.

Redan idag sker omfattande begränsningar av tillgängligheten för friluftslivet, med hänvisning till renskötelsens behov. Sammantaget har kommittén misslyckats med att ge ett allsidigt underlag till ett balanserat politiskt beslut.

Bakgrund

Utredningen berör all statlig mark ovan odlingsgränsen i Norr- och Västerbotten samt renbetesfjällen i Jämtland - Härjedalen. Utöver detta berörs statlig mark inom Malå skogssameby.

Det berörda området är väster om Lappmarksgränsen och Odlingsgränsen där samerna har rätt att bedriva renskötsel hela året. Om besluten i ett senare steg kommer att omfatta vinterbetes-området berörs marker ner till Bottenviken - Bottenhavet vilket utökar påverkansområdet väsentligt.

Redan i nuläget är många berörda utanför samebyarna som lokalboende som har haft möjligheter till jakt och fiske. Området omfattar överslagsmässigt en tredjedel av landets yta.

1993 antog riksdagen en lag som ändrade en skrivning i rennärlingsförordningen från "jakt får upplåtas" till "jakt skall upplåtas" vilket gjorde det möjligt att komma i åtnjutande av jakt och fiske på statens mark i det aktuella området.

I Norrbotten är det betydligt fler skogssamebyar.

I ett senare tredje steg kan det berörda området utökas och omfatta området ner till Gävleborgs län. Då blir den berörda ytan i det närmaste halva landet.

I direktiv och tilläggsdirektiv står att kommittén under sitt arbete ska ta hänsyn till, förutom till samernas rättigheter, även till den övriga lokalbefolkningen, däribland den nationella minoriteten tornedalingars och övriga innevånarens kultur, traditioner, intressen och behov av att kunna jaga och fiska samt till annan näringsverksamhet såsom skogsbruk och turism.

Några siffror och grundfakta

Enligt tillgängliga uppgifter är det ca 20 – 40 tusen samer i Sverige. Siffran kan vara större beroende på hur släktskap räknas. I utredningen tas ingen hänsyn till detta.

Utredningen om "rätt till jakt och fiske" berör **43 samebyar med ca 4 600 medlemmar** där besluten tas med röster efter reninnehav vilket i praktiken innebär att några får ett betydande inflytande över mycket stora markområden.

Som jämförelse kan nämnas att ca 9 000 har rösträtt i Sametinget. Hur många som har samiskt ursprung utreds inte i denna utredning.

Att detta påverkar permanent boende i området eller ditresta med jakt- och fiskeintressen måste stå klart för alla.

Det kan tyckas motsägelsefullt att utredaren förslår att gå från tre förvaltande länsstyrelser till 43 förvaltande samebyar med motivet att det skulle bli en enhetligare förvaltning.

Samebyarna föreslås vara skyldiga att upplåta småviltjakt och fiske till allmänheten under förutsättning att upplåtelsen **endast kan medföra en ringa störning**.

I dagens regelverk anges att upplåtelse skall ske **om det inte innebär en avsevärd olägenhet** eller att någon olägenhet av betydelse uppkommer.

I dag sker avlysning och senareläggning av jaktstart inom stora områden regelmässigt. Dessa fenomen är väl dokumenterade inom Kiruna kommun och Girjas sameby.

Vad skulle då bli fallet om kravet sänks till ringa störning?

Renskötsel företag

I dagsläget finns ca 200 renskötsel företag som i olika grad har sin utkomst från rennäringen. Huvuddelen av företagen har ett reninnehav som omfattar upp till ca 50 renar. Många har ca 10-20 renar.

Många har renar för att upprätthålla sitt renmärke och bibehålla rätten till jakt och fiske i fjällvärlden och en möjlighet att ha en renvaktarstuga.

Någon utredning om det ekonomiska utfallet av rennäring finns inte men en allmänt känd uppskattning är att den totala nettoeffekten är i paritet med en medelstor ICA butik.

Påverkan på annan näringsverksamhet

I direktiv och tilläggsdirektiv står att kommittén under sitt arbete ska ta hänsyn till, annan näringsverksamhet såsom skogsbruk och turism.

Det förefaller som delbetänkandet inte tar någon hänsyn till hur rennäringen och dess ekonomiska avkastning och bidrag till BNP står sig i jämförelse med de näringar som i viss mån står i konflikt med rennäringen, näringar som gruvnäring, skogsbruk och kraftproduktion för att nämna några.

Gruvnäring

Om dessutom möjligheten att bedriva gruvverksamhet begränsas blir den ekonomiska påverkan på nationell nivå gigantisk.

Skogsbruk

Delbetänkandet antyder att det kan vara angeläget att se över behovet av en ny skogsvårdslag vilket i så fall kan innebära genomgripande påverkan på möjligheten att bedriva skogsbruk inom en stor del av Sveriges yta. Betydelsen blir mycket omfattande om besluten kommer att gälla även vinterbetesområden. I det fallet kommer det att beröra många fler mindre och medelstora skogsägare.

Elkraftproduktion

I takt med ökat behov av elkraft för att försörja de stora "grön investeringar" som görs i norra Sverige finns stora behov av vindkraftetableringar och kanhända även renoveringar av befintliga vattenkraftverk. Behovet av ökad överföringskapacitet är stort. Alla dessa etableringar står i konflikt med rennäringen vilket de senaste årens debatt tydligt visar.

I dag erhåller samebyarna ersättning från vindkraftbolagen, primärt för att inte överklaga och förhålla processerna.

Vägbyggnad och annan infrastruktur

Sverige är nationellt beroende av gruvdrift, elkraftproduktion, skogsbruk och övrig infrastrukturutveckling för att bibehålla och utveckla välfärdsstaten. Det är av största betydelse att dessa frågor vägs in på klokt och konstruktivt sätt i renmarksutredningen.

Lokal turism

Erfarenheten av jaktlig verksamhet i Girjasområdet visar att samebyn utöver senarelagd jaktstart för lokalboende i stor utsträckning sålde jakt till utländska jägare under den perioden med krav på samisk jaktguide. Vad detta innebär för framtida utveckling av lokal turism och möjlighet till jakt och fiske för lokalt boende är inte svårt att bedöma.

Frågor från SKK

De frågor som SKK ställt är mycket svåra att svara på i faktiska siffror utan att genomföra någon form av medlemsundersökning vilket tiden inte medgivit.

1. Hur många medlemmar påverkas om möjligheten till jakt på statens mark försvinner?

Svenska Stövarklubbens liksom Svenska Dreverklubbens medlemmar har under många år i stor omfattning rest till Norrland för att jaga räv och hare. Orsaken har initialt varit den ökande vargpopulationen i mellersta och södra Sverige som på många platser gjort det svårt att jaga med drivande hundar. Tillgången till jaktmarker inom det aktuella området är gott och till rimliga priser. Lokalt boende finns också till rimliga priser. Denna verksamhet är lokalt grund till små turistföretag men har också medfört att mindre fastigheter har hittat köpare vilket bidrar till att byar lever vidare.

Hur många det rör sig om är svårt att exakt ange men det rör sig säkert om något tusental personer som varje år reser norrut för att träna och jaga med sina hundar.

Svenska Älghundklubben påverkas i ännu större omfattning då området omfattar stora arealer viktiga för jakt och hundträning. Om utredningen bara omfattar statlig mark ovan odlingsgränsen påverkas något 1000-tal medlemmar men om det omfattar all renbetesmark så blir konsekvenserna mycket stora.

2. Vad kan detta tänkas innebära ekonomiskt för klubbarna?

Hur klubben påverkas ekonomiskt är svårare att bedöma. Frågan beror också på hur respektive sameby väljer att agera i upplåtelsefrågan. Det kan variera från "som idag" till att inga upplåtelser görs eller till orimliga priser då varje sameby är fria att skapa sina egna former för upplåtelser.

Utredningen föreslår att marken skall förvaltas av 43 samebyar mot dagens 3 länsstyrelser.

Om inskränkningarna i jaktupplåtelser når sådana proportioner att klubbens medlemmar väljer att inte åka norrut eller avslutar sin hundverksamhet påverkas naturligtvis klubben med minskande medlemsantal och intäkter från klubbens aktiviteter.

De som drabbas av att klubbens medlemmar inte åker norrut är i första hand jakträttsupplåtarna och de som hyr ut boende och lokala handlare.

3. Vad innebär detta för framtida avelsutvärdering?

Avelsutvärdering baseras på utställning och jaktprov. Om detta får sådana konsekvenser att antalet utställda och jaktmeriterade hundar minskar påverkas naturligtvis avelsarbetet negativt.

Jakten efter hare och räv och jakt på älg och rovdjur med ställande hundar är ett kulturarv som riskerar att gå förlorat på grund av överstora vargpopulationer och inskränkningar i möjligheten att bedriva jakt på de nu aktuella markerna.

Sammanfattning

Hur jakthundverksamheten påverkas i ekonomiska termer är svårt att kvantifiera i kronor och ören. Löshundjakt är en urgammal företeelse med starka rötter som återfinns i hållristningar där spetshundliknande hundar har använts i jaktliga sammanhang.

Jakt och fiske är starkt knutet till ägande vilket är en princip synnerligen värd att bibehålla.

I sammanhanget är det värt att komma ihåg vad som skulle bli fallet om inte våra klövviltstammar skulle förvaltas vilket skulle efter ett par år få oöverstigliga konsekvenser inom jord- och skogsbruk men ännu värre med dramatiskt ökande viltolyckor.

Denna förvaltning bygger på att det finns lämpliga och tränade hundar för sådan jakt.

I dag är behovet av tränade eftersökshundar inom NVR (Nationella Viltolycks Rådet) mycket stort. Tillgång till jaktmarker och träningsmöjligheter är mycket viktig för att upprätthålla denna viktiga samhällsfunktion.

I sammanhanget är det värt att konstatera att förslagen tenderar att inskränka allemansrätten i form av möjligheter att vandra i fjällvärden om samebyarna väljer att avlysa områden samt om förslaget omfattar vinterbetesområden även inskränkningar i nyttjandet av skog och mark för rekreation, bär och svamplockning i stora delar av landet. Förslaget kan innebära inskränkningar i det enskilda ägandet i det senare fallet

Thomas Eriksson

Urban Nilsson

Lars Rydstedt

Svenska >Stövarklubben

Svenska älghundklubben

Svenska dreverklubben